

Lk 2

KAASAVA EELARVE IDEED ON LAEKUNUD

Milline ettepanek teid enim kõnetab?

Lk 3

MEIE VALLA TUBLID INIMESED

Kes sai Tui preemia ja keda tunnustati valla aumedaliga?

Lk 5

TAASTUSRAVIARST SELGITAB

Missugune on COVID-19 viiruse läbipõdena taastumisravi?

Tiraaž: 6550

KOLMAPÄEV, 25. november 2020

www.harku.ee
[f HarkuVald](https://www.facebook.com/HarkuVald)

Harku Valla Teataja

HARKU VALLA AMETLIK TASUTA HÄÄLEKANDJA. ILMUB KAKS KORDA KUUS.

Soovime, et
Tibutare püsiks
tugev nagu
tammepuu.

Lugege lk 4

REELI SIMANSON
Tabasalu lasteaia
Tibutare direktor

Foto: erakogu

"Püsige kodus nii haigena kui ka lähikontaktisena!"

Tabasalu tervisekeskuse perearst Piret Rospu: "Nakatumine on tõusu- teel ja seda näeme ka oma nimistu patsientide hulgas."

Küsis

MARI KUKK

Milliste sümptomite suhtes peab valvas olema? Praegu näib, et pea kõik, ka peavalu ja kõhulahtisus, viitab COVID-19-le?

COVID-19 on tõesti päris salakaval ja võib olla varieeruvate sümptomitega. Eesti inimestel on kõige sagedasemateks sümptomiteks palavik, kõha, nohu, nõrkus/väsimus, peavalu ja lõhnataju kaotus. Igal viiendal haigestunud on ainult üks sümptom, aga enamasti on haigusnähte rohkem, veerandil haigestunutest neli või enam. Kõhulahtisuski võib tõesti olla COVID-19 avalduseks, Terviseameti andmetel siiski on kõhuga seotud sümptomeid alla 10%-l haigestest. Sagedasem on ülemiste hingamisteede haigusnähtude tekkimine ja üldisümptomid (väsimus, nõrkus, jõuetus, lihase-liigesevalu).

Võin viirust kanda ka siis, kui ühtegi sümptomit ei ole. Kas peaks igaks juhaks testimata tulema?

Asümptomaatiline nakatumine on tõesti üks põhjuseid, miks COVID-19 on oma levikus edukas. Igaks juhaks testimata tulema ei pea. Kui olete lähikontaktis olnud COVID-19 haigega, peate jääma isolatsiooni, liiga vara

tehtud test siin midagi ei päästa.

Perearstid suunavad testimata ainult neid asümptomaatilisi inimesi, kes on minemas hooldekodusse elama. Teised olulised asümptomaatilised testimisele kuuluvad grupid toimetavad oma asju Terviseameti kaudu: COVID-19 haigete lähikontaktseid, kes ei taha 14 päeva isolatsioonis püsida, testitakse kümnendal päeval pärast lähikontakti ja negatiivse testi korral võivad tavaellu naasta. Samuti käivad läbi Terviseameti need reisilt tulnud inimesed, kes ei taha 14 päeva isolatsioonis püsida, minu teada testitakse neid piiril ja vähemalt seitse päeva hiljem. Kui mõlemad testid on negatiivsed, võib tavaellu naasta. Lisaks on käimas Tartu Ülikooli seireuuring, kus kahe nädalaste intervallidega kutsutakse inimesi uuringusse juhuvaliku alusel. See loob üleriigilise asümptomaatiliste inimeste testimise võrgustiku.

Milliste viirusega seotud müütidega olete praktikas kokku puutunud?

Erinevatega. Pahatahtlikumad neist väidavad, et viirust pole olemas, haigestunutest statistika on võltsitud ja nakkustõrjemeetmed ei tööta. Meil on olnud patsiente, kes isegi perearstikeskuses keelduvad maski ette panemast. See on taunitav olukord.

Palju segadust on ka lähikontaktse, testimise ja ka maskide kandmisega. Testimisele suuname kõik ülemiste hingamisteede haigusnähtudega inimesed. Alla kümneaastastel lastel pole testimine kohustuslik, testimata suuname kolmel juhul: kui on teada haigestumisele eelnenud 14 päeva jooksul lähikontakt COVID-19 haigega, kui 14 päeva enne haigusnähtude teket on viibitud välismaal või kui lapsel on haigusnähud ja lapsevanem soovib testimist. Kümneaastased ja

vanemad inimesed suuname aga vähimategi haigusnähtude esinemisel kohe testimata, sest nakatunute võimalikult kiire üles leidmine ja lähikontaktsete isolatsiooni suunamine on meie parim lootus, et viiruse levikut ohjatakse piirides hoida.

Maskide osas on sõnumid pandeemia jooksul teinud 180-kraadise pöörde. Esialgu oli kartus, et meditsiinisutustele maske ei jagata ja inimesed ei oska neid õigesti kanda, ehk isegi kaotavad maski kandmisega valvsuse. Praeguseks ei ole enam maskidega olulist defitsiiti ja uurin-gute käigus on leitud, et inimesed, kes kannavad maski, on ka muude meetmete rakendamisel hoolikamad. Lisaks on leitud, et ka riidest maskidest on kasu.

Psühholoogiliselt on praegu kõigil raske. Mida arstina soovitate, kuidas toimida?

On jah raske. Ühest küljest on pidevalt kuklas tiksumas hirm ja teisest küljest ka tüdimus distantsi hoidmisest ja veebikoosolekutest. Kindlasti tasub võimalusel käia õues. Kasu võib olla ka sellest, kui lakkamatult uudisvoogu teadlikult piirata. Õhtul saab tähtsamatest uudistest niikuinii ülevaate. Lugesin ka, et astronautid oma pikkadelt kosmosemissioonidelt soovivad: kindel päevakava, millest kinni pidada. Kui aga pinge kasvab juba üle pea, tuleks otsida abi, olgu siis pereliikmetelt, leheküljelt Peaasi.ee või perearstilt.

Missugune on praegu tervisekeskuse töötajate koormus?

Vastuvõtte koormus on üsna tavaline. Suurem koormus on pereõdedel, kes peavad telefoni teel väga palju patsiente COVID-19-ga seotud küsimustes nõustama. Juhin tähelepanu ka, et perearstikeskuse telefon töötab kell 8–18, seega pole põhjust, miks kõik peaksid hommikul liinil tungle-

ma, pärastlõunal saab info enamasti kergema vaevaga kätte.

Kas on midagi, mida tahaksite elanikele südamele panna?

Kodus püsimist nii haige kui ka lähikontaktisena. Praegu on kuulda, et mitmetes Harjumaa koolides on nakkuskolded tekkinud sellest, et õpetajad käivad haigusnähtudega tööl. Sügisel oli samal põhjusel muudes töökohtades tekkinud koldeid, mõnes isegi üle 50 nakatunu. Selliseid asju saaks vältida, kui isegi kergete sümptomite korral jääda koju, võtta kiiresti ühendust perearstiga ja käia testimas.

Ka COVID-19 haigete lähikontaktseid peavad püsima kodus vähemalt kümme päeva loetuna lähikontaktist. Haiguse peiteaeg võib ulatuda 2–14 päevani ja näiteks neljandal päeval tehtud test ei suuda ennustada seda, kas kümnendaks päevaks on inimese haigestunud või mitte. Seega ka need inimesed, kes mingil põhjusel on lähikontaktsetena esimese nädala jooksul juba testitud (millel tegelikult pole erilist mõtet), peavad kodus püsima pikemalt ja alles kümnendal päeval tehtud negatiivne test lubab tavaellu naasta; ilma testimata tuleb isolatsioonis püsida 14 päeva.

Aule Kikas, Pihlakodu juhataja: "Kui kellelgi on soovi meie eakatele rõõmu teha mõne pisikesega üllatusega, on see mõistagi oodatud."

Pihlakodu. / Foto: Ardo Kaljuvee

dustes tubades. Kiire tegutsemine hoidis viirust levimast. Majas on toimunud viiruse avastamise järgselt nädalase intervalliga kolm laustestimist – meie maja eakateni pole pahalane rohkem jõudnud.

Praegu oleme külastuste suhtes väga konservatiivsed ja vaatame iga vajadust personaalselt ning ka siis kõiki ohutusreegleid arvestavalt.

Sel nädalal hakkame maja jõulumeeleolu loovasse rüüsesse seadma – sellesse tegevusse kaasame ka meie eakaid. Kuusepuu ja majasine jõulupidu tulevad, jõulupraad ja kontsert ka. Tean, et kepsakad memmed on oma programmi ette valmistamas ja üllatusi võib tulla veelgi. Loodame, et pühadeperioodil saab iga meie maja elanik (100% turvaliselt) kasvõi korra oma kõige kallimatega kohtuda. Kui see võimalik pole, on abiks telefonid, Skype, FaceTime või teised nutilahendused. Pakikesed meelepärastega teevad siirast rõõmu ning lapselaste joonistused ja fotod toovad heldimuspisara.

Tavaolukorras oleks koostöö vabatahtlikega vägagi oodatud, ent praegu mitte.

Üht toredat mõtet aga tahan jagada. Kuulsin, et vallatud päkapikud on tegemas koostööd Harkujärve kooli lastega – seal nimelt on avatud Pihlakodu elanikele mõeldud jõulukaartide meisterdamise-joonistamise töötuba. Kui kellelgi on veel soovi meie eakatele rõõmu teha mõne pisikesega üllatusega, on see mõistagi oodatud.

Harku valla advendiküünla süütamine ja jõulurahu väljakuulutamise

toimub 29. novembril kell 13.00 Tabasalus Tui pargis.

Advendiküünla süütavad vallavanem Erik Sandla ja Rannamõisa kiriku õpetaja Aare Kimmel. Kohale tuleb jõluvana koos päkapikkudega, kes pakuvad maiustusi ja glögi. Kõlavad imelised jõululaulud!

VALLAVALITSEMINE

Lühiuudised

Vaadake lisaks värsked uudised pea iga päev Harku valla kodulehel www.harku.ee.

Esitage taotlusi jõulutoetuse saamiseks

Harku vald on maksnud igal aastal jõulutoetust eakatele, üksikvanematele, puudega lapsega perele, kolme- ja enamalapseliste peredele ning eestkoste- ja kasuperedele. Toetuse saamiseks on vaja esitada kirjalik avaldus Harku vallavalitsusele. Avaldusele palume märkida taotleja arvel-dusarve numbri, millele toetus kanda, elukoha aadressi ja sünniaja.

Erandjuhtudel makstakse toetus välja kassast, kui isikul puudub arveldusarve.

Avalduse vorm on saadaval Harku vallamaja infolauas, eakate päevakeskuses, Harku raamatukogus, Kumna kultuuriaidas ja Väana raamatukogus. Samuti leiab avalduse vormi interneti vahendusel valla kodulehelt. Avalduse võib saata ka e-posti teel aadressile harku@harku.ee. Toetust saab taotleda ka infosüsteemi SPOKU kaudu.

Küsimuste korral helistada telefonil 6003 867 või saata oma küsimus e-posti aadressile tiia.spitsõn@harku.ee. Jõulutoetuste avalduse esitamise viimane kuupäev on 15. detsember!

(Tiia Spitsõn, valla sotsiaal- ja tervishoiuosakonna juhataja)

Harku vallavalitsus on osaliselt kaugtööl

Palume ametnike vastuvõtule vallamajja tulla ainult äärmisel vajadusel ja kohtumine teenistujaga eelnevalt kokku leppida telefoni või e-posti teel. Kohtumistel on kohustuslik kanda maski. Elanikke nõustatakse tavapärasel vastuvõtuaegadel esmaspäeviti kell 14.00–18.00 ja neljapäeviti kell 09.00–12.30 teenistujate telefoni ja e-kirja teel. Palume võimalusel taotlused, dokumendid jms edastada elektrooniliselt harku@harku.ee või infosüsteemi SPOKU kaudu.

(Harku vallavalitsus)

Registreerige elanikuks!

Iga registreeritud vallaelanik jätab oma maksutulu koduvalda ja annab panuse sellesse, et oleks võimalik rajada uusi teid, ehitada lasteaedu ja spordirajatisi, pakkuda soodustusi ning toetusi neile, kes seda vajavad. Registreerida saab end veebilehel www.eesti.ee, samuti võib pöörduda Harku vallavalitsuse poole nii posti kui ka e-posti teel (Kadri.Kelgo@harku.ee). Kui teie sissekirjutus pole veel koduvaldas, registreerige end elanikuks enne aasta lõppu!

(Harku vallavalitsus)

Kahekümnest ettepanekust neli vastasid nõuetele ja lähevad rahvahääletusele. Andke oma hää! 30. novembrist kuni 6. detsembrini.

HARKU VALLAVALITSUS

Vallaelanikel oli kuni 31. oktoobrini võimalik pakkuda ideid, kuidas kasutada kuni 50 000 eurot nõnda, et sellest võimalikult paljud rõõmu ja otstarvet leiaks. 9. novembril kogunud komisjon jättis kõrvale ettepanekud, mis ei olnud kooskõlas kehtivate õigusaktidega, ületasid eelarve suurus ega olnud kaasava eelarve eesmärgiga kooskõlas. Kahekümnest ideest kvalifitseerus neli.

Hääletage oma lemmiku poolt

Alates 30. novembrist kuni 6. detsembrini saavad kõik vähemalt 16-aastased vallaelanikud, kelle registreeritud elukoht on Harku vallas, anda hääle meelepärasele ettepanekule. Igal hääletajal on üks hääle. Hääletada saab elektrooniliselt volikogude infosüsteemis VOLIS. Hääletamisel osaleja identifitseerib ennast info-

Millise ettepaneku poolt hääletate teie?

süsteemis isikutunnistuse või mobiil-ID-ga. Kel ei ole arvuti kasutamise võimalust või digitaalset identifitseerimisvõimalust, andke hääle vallamajas 1. ja 2. detsembril ajavahemikus 10.00–15.00 ning 3. detsembril ajavahemikus 10.00–17.00. Vallamajas peab kandma maski, kaasas peab olema isikut tõendav dokument.

Enim hääli kogunud ettepanek saab kaasava eelarve rahastuse ja vallavalitsus viib selle ellu 2021. aastal.

Rahvahääletusel osalevad neli ideed Muudetavate raskustega väljõusaal OMNIGYM

1 Kes tuleb Murastesse terveisekilomeetrit läbima, kes loodusradadel käima ja kes soovib mitmekesistada treeninguid kergliiklusrajal, see võiks kasutada ka uusi väljõusaali atraktsioone. Jõusaali hakkaksid kasutama noored, kes veedavad vaba aega Muraste rulapargis ja võrkpalliväljakul ning saaksid oma kehalisi võimeid arendada. Väljõusaali saab ka koolipäeva raames õuevahetunnis kasutada. Tänu turvaliselt ja liht-

salt muudetavatele raskustele saavad jõulinnaku vahendeid kasutada ka eakad, sest jõusaal loob võimaluse teha taastusravi. Väljõusaali rajades loome keskkonna, kus lapsevanem ja laps saavad samal ajal olla kehaliselt aktiivsed endale jõukohase tegevusega.

Sportlik ja tervislik Harku vald

2 Et Harku vald oleks sportlik ja tervislik, võiks peaaegu igasse külla paigaldada lauatenniselaua. Mõnesse suuremasse piirkonda, nagu näiteks Muraste, Tabasalu, Väana-Jõesuu rannaala jne, võiks võimalusel tulla mitu lauatenniselauda. Kokku võiks neid olla 32. Kui mõnel külal ei ole lauale sobivat asukohta, siis kindlasti peaks naaberkülas sobiv koht leiduma. Lauatennis mängimine värskes õhus on tervisele kasulik ja sobib igas vanuses vallaelanikule.

Tilgu sadama ürituste korraldamise ja puhkeala

3 Harku on Põhja-Eesti ühe ilusama rannajoonega vald. Meie ainsaks avalikuks sadamaks on hiljuti renoveeritud

Tilgu väikesadam, mis on popp kohalike kalameeste ja hobipaadisõitjate hulgas. Nüüd, mil sadamakaid ja neid ümbritsev ala on korda tehtud, on aeg muuta Tilgu sadam tõeliselt Harku valla merevärava tiitlit väärivaks kohaks. Rajame Tilgu sadama ürituste korraldamise ja puhkeala, kus oleks meeldiv aeg maha võtta nii külastel kui ka vallahahal.

Ehitame modernse arhitektuuriga sadama abihoone, mille suur terrass ja rõdu lubavad korraldada vabaõhukontserte ja -etendusi. Sadamahoonesse on projekteeritud ka hubane suvekohvik.

Väana-Jõesuu seikluspark

4 Plaan on rajada seikluspark Väana-Jõesuu kooli juurde. Ettepaneku eesmärk on mitmekesistada noorte ja ka vanemate inimeste vaba aja veetmise võimalusi värskes õhus ning tõsta füüsilist aktiivsust. Kavandatud ronimislinnak koosneb kolmest eri raskusastmega 19-elementilisest madalseikluspargist, kahest köisliaskumisest ja 6,5 m kõrgusest ronimispiramiidist. Terves kehas terve vaim!

Protokoll on leitav Harku valla avalikust dokumendiregistrist: <https://atp.amphora.ee/harkuvv/index.aspx?itm=509662>

ANDKE OMA HÄÄL HARKU VALLA KAASAVA EELARVE HÄÄLETUSES
30. november – 6. detsember

www.volis.ee/gvolis

**MÕTLE OMA JUURTELE
TEE LÜHIKE VIDEO
VÕIDA DROON!**

SAADA OMA VIDEO 30. NOVEMBRIKS 2020
ETNOCHALLENGE2020@GMAIL.COM
OSALEDA SAAD SINU, SU SÕBRAD JA KÕIK NOORED
DROONI VÕITJA SELGUB 7. DETSEMBER 2020 – KÕIGE VAADATUIM VIDEO
LISAKS PALJU MUUD AUHINDU
ROHKEM INFOT: FACEBOOK.COM/ETNOCHALLENGE
OOTAME JUST SINU LUGU OMA JUURTEST!

Ühe tegevusterohke päeva suudab iga mees ära korraldada. Tervisekontroll annab aimu, kui palju jaksab ette võtta! Aga mida rohkem, seda uhkem.
Silver Laas

Mees, tegutse, võta sõbrad kokku!
Pikema Sõpruse Päeva korraldamise ja kiire tervisekontrolli juhised saad siit:

+ www.pikemsoprus.ee

Eelmisel aastal PSP raames tehtud veretestide analüüsid näitasid, et 69%-l meestest olid südame-veresoonkonnahaiguste riski markerid korrald ära. Igal 4. kontrolli tulnud mehel oli eesnärvähv riski analüüsi tulemus kõrge. Tegutse, et sul oleksid tervema ja pikema eluga sõbrad!

Tõelist sõpra pole vaja tunda ainult hädas :)

Kallaste tn 12, Tabasalu

HARKU VALLAMAJA ON AVATUD:

E	T	K	N	R
8.00–18.00	8.00–16.00	8.00–16.00	8.00–18.00	8.00–14.30
* 14.00–18.00			* 9.00–12.30	

* Ametnike vastuvõtuajad. Ametnike vastuvõtt toimub eelregistreerimisega teenistujate telefoni ja e-kirja teel.

VÄLJAANDJA
Harku Vallavalitsus
Kallaste tn 12, Tabasalu 76901,
Harju maakond
tel 600 3848, faks 600 3854
www.harku.ee

TOIMETUS

Toimetuse telefon: 5556 5434
Vastutav toimetaja Madis Idnurm,
madis.idnurm@harku.ee
Toimetaja Mari Kukk, mari.kukk@harku.ee
Küljendaja Nigul Treimann

Vallaleht ilmub iga kuu teisel ja neljandal kolmapäeval. Harku Valla Teataja kanne toimub kolme tööpäeva vältel alates vallalehe ilmumispäevast. Kaastööd ja kuulutused palume saata hiljemalt ilmumiseelse nädala esmaspäevaks. Toimetusel on avaldamisel õigus kaastööd lühendada ja redigeerida. Vallalehes avaldamiseks saadetud reklaamidele toimetuse keelekorrektuuri ei teosta. Harku Valla Teatajas ilmunud artiklite/uudiste/kajastuste refereerimine on lubatud vaid toimetuse kirjalikul loal.

REKLAAM JA MÜÜK

5556 5434
vallaleht@harku.ee

Artiklid ja kaastööd:
vallaleht@harku.ee

TRÜKK

AS Printall

Harku valla esma-
mainimisest möödus
tänavu 152 ja valla
taasloomisest 29 aastat.

ERIK SANDLA
vallavanem

Seekord tuli aastapäev teisiti. Siiski avaneb leheveergudel meeldiv võimalus tänada teid kõiki, head Harku valla elanikud! Ilma teieta ei oleks meie valda, ilma teieta ei toimuks vajalikke arenguid. Olen siiralt tänulik kõigile, kes oma nõu, jõu ja hoolega on panustanud meie kodukoha paremaks muutmis-
sesse. Aitäh teile!
Lubage siinkohal ära märkida meie valla kaks teenekat inimest, kes seekord said erilise tunnustuse osaliseks.
Valla kõrgeima autasu – Harku valla teenetemärgi pälv-
vis Tabasalu ühisgümnaasiumi ettevõtlusõpetaja Krista Savitsch, kes on aastaid olnud koolis pühendunud õpetaja ja ettevõtlikkuse arendamise eestvedaja. Seda kinnitavad

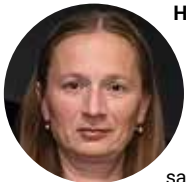
Hea Harku valla rahvas!

ka mitmed rahvusvahelised ja üleriigilised tunnustused.
Erna ja Juhan Tui stipendium määrati sel aastal Heinart Puhkimile. Ta on uurinud oma koduvalla ajaloo erinevaid ajastuid, publitseerinud tulemusi erinevates ajalehtedes ja sotsiaalmeedias. Sel aastal uuris ta Tallinna asutuste puhkemajade rajamist Vääna jõe kallastel, millest on praegu näitus arhitektuurimuuseumis. Uurimistöö kõrval korraldab

Heinart Puhkim huvilistele retki valla ajaloo- ja loodusradadel.
Hea lugeja, järgmisel aastal tähistame koos Eesti riigiga taasloomise 30. aastapäeva.
Sama ümmargune number täitub ka meie vallal. Vaatame lootusrikkalt tulevikku. Seniks soovin, et meil oleks aega, et hoolida, ja silma, et märgata! Uute kohtumisteni!

Palju õnne, meie valla pärlid! Mis tunne on?

Harku valla teenetemärgi saanud ettevõtlusõpetaja Krista Savitsch: "Oi, see oli kahtlemata üllatus, et mina tunnustuse pälvisin, sest meil on vallas palju neid, kes on tunnustust väärt. Aitäh! Eks see motiveerib mind sama tubli edasi olema. "Jätkugu sul ikka seda entusiasmi ja tervist," ütles vallavanem, kui sain teada, et osutusin valituks. Mul jätkub. Nii armas on, kui märgatakse ja tunnustatakse. Küll aga kurvastan õpilasfirmade pärast – neil on tooted valmis, aga laatu ju ei toimu, kus nad asju müüa saaks. Ehk on mõni kohalik firma nõus appi tulema ja laste tooteid jõuluringiks soetama? Või on kellelgi muid mõtteid, kuidas noori toetada?"

Tui preemia pälvinud giidijuht ja ajaloolane Heinart Puhkim: "Kui märgatakse, on ikka hea meel. Olen väga tänulik! Et mina Tui preemia vääriliseks osutusin, tuli mulle küll pisukese üllatusena, kuigi mitte täielikult – paar tuttavat andsid mulle märku, et mind on üles antud. Ma olen teinud ja teen ikka edasi seda, mis mulle kõige hingelähedasem on – uurin Sörve, Liikva ja Ilmandu ajalugu."

Muraste küla liikluskorralduse muutmisest

Muraste elanikelt on saanud mitmeid ettepanekuid kehtiva liikluskorralduse muutmise kohta, mistõttu otsustati üle vaadata liikluskorraldus ja muuta seda kohtades, kus praegused lahendused ei ole kooskõlas kehtivate standardite ega liiklusseadusega, pole piisavalt põhjendatud või ei oma soovitud liiklust rahustavat efekti.

RAIVO ALTMETS
Teespetsialist

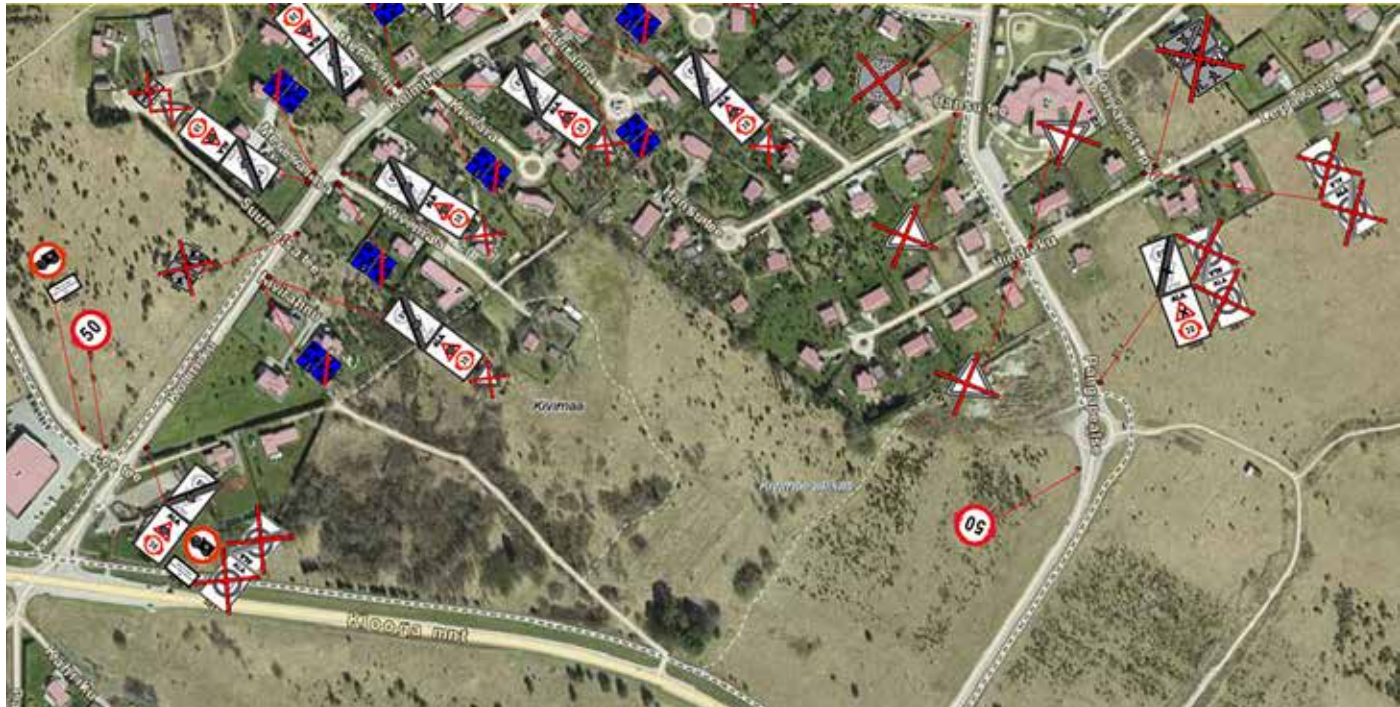
Mitmel juhul on liiklusmärkide kasutamine eba-

korrekne. Näiteks on kiirust piirav märk vale koha peal või ebasobiv ega oma sedasi tegelikku mõju.
Õueala märgi kasutamine praegu kehtiva liikluskorra kohaselt ei vasta paljudel juhtudel liiklusseadusele ja piirab põhjendamatult sõidukiirust teedel, mida ei saa kuidagi käsitleda õuealana.
Kolmiku tänav on asumis kogumistee, mida mööda toimub kogu asumis liiklus ja mille äärde on rajatud jalakäijate ning jalgrattateede. See välistab jalakäijale vajaduse liikuda mööda sõiduteed. Praegu Kolmiku tänav algusesse paigaldatud õueala märk ei ole põhjendatud. Selle mõju kaob juba esimesel ristmikul, samuti loob õueala märgi vale kasutamine turvalisuse illusiooni ja seetõttu pigem suurendab liiklusohu

kui ära hoiab. Kolmiku tänav algusesse paigaldatud kiirustnädiku põhjal saab öelda, et Kolmiku tänaval kehtestatud kiiruse piirangut eirab päevas keskmiselt 30 liiklejat. Suurimad kiirused ulatuvad Kolmiku teel lausa 106 km/h.
Rakendatakse kiiruspiirangut 30 km/h
Vallavalitsus on tellinud liiklusekspertidelt Muraste küla liikluskorralduse lahenduse, mille ettepanek on, et kogu piirkonna teedele rakendatakse kiiruspiirangut 30 km/h (Pangapealse, Pankranniku, Lee tee suvilate piirkond, Palkoja ja Eeriku tee piirkond ning Muraste tee piirkond). Kohtades, kus see on

võimalik, rakendatakse liikluse rahustamiseks samaliigiliste teede ristumist (Pangapealse). Õueala liikluskorda rakendatakse kohtades, mis on õuealana vaadeldavad ning autode ja jalakäijate liikumine vastavalt õueala korrale on võimalik ja põhjendatud. Sellised kohad on Muraste mõisa hoovipealne, Kolmiku ja Tüve tänavaga ristuvad tu-piktänavad ning Muraste kooli hoov.
Kolmiku tänav jalakäijate ja jalgrattateel liikujatele luuakse eelisõigus muu liikluse suhtes. Selle loob iseenesest juba õueala liiklusmärk. Nimelt õuealale sisenemisel ja sealt väljumisel tuleb anda teed kõigile teistele liiklejatele.

Liikluskorralduse muudatuse plaaniga saab tutvuda ja esitada ettepanekuid kuni 9. detsembrini Harku valla kodulehel www.harku.ee.

TINGIMÄRGID: 30 30 ala; anna teed; õueala

Mida teha, kui laenu tagasimaksmine käib üle jõu?

Suve lõpuks oli pankadest võetud eluaseme- ja tarbimislaenudele maksepuhkust küsinud üle 20 000 eraisiku. Tegelik arv on suurem, sest peale pankade annavad eraisikutele laene ka mitte-pankadest krediitpakkujad.

HELI LEHTSAAR-KARMA
MTÜ Rahatarkus

Millega arvestada enne, kui hakata maksepuhkuse avaldust kirjutama? Laenu võtnud inimeste jaoks on hea uudis see, et nii tarbimislaenu, järelemaksu, väikelaenu kui ka eluasemelaenu lepingus on üldjuhul ette nähtud võimalus maksepuhkust taotleda. See kulub marjaks ära, kui sissetulek väheneb või kaob hoopis ja seetõttu muutub iga kuu laenu tagasimaksmine keeruliseks või suisa võimatuks. Samas ei maksa uisapäisa maksepuhkust taotlema tormata. Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Ameti kaubandustalituse juhataja Birgit Valgus soovibki inimestel enne krediidiandja poole pöördumist oma tulud-kulud paberile panna ja vaadata, kas on võimalik kuskilt mujalt kulusid kokku tõmmata või sissetulekuid suurendada, et saaks laenumakseid edasi tasuda. Kui selgub, et see pole võimalik, tuleks laenuandja poole pöörduda – seda peaks tegema enne, kui esimesed võlad tekivad.
"Panga poole pöördudes tuleb arvestada sellega, et pank saab pakkuda maksepuhkust või hoopis maksegraafiku ümber tegemist, aga sellega kaasnevad kulud. Näiteks tuleb maksta lepingutasu lepingu muutmise eest – sest maksepuhkuse vormistamine või maksegraafiku pikendamine on lepingu muutmine," rõhutas Valgus. Kas ja millistel tingimustel on maksepuhkust või maksegraafiku pikendamist võimalik saada, tulebki uurida ettevõttelt, kes laenu andis.
Maksepuhkuse saab lühikeseks ajaks
Maksepuhkust antakse üldjuhul kuni kuueks kuuks, tarbimislaenude puhul võib see aeg ka lühem olla. Seejuures ei tähenda maksepuhkust tavaliselt seda, et selle aja jooksul ei tule midagi maksta – maksepuhkuse saab laenu põhiosa maksetelt, aga intressi tuleb edasi tasuda. Samas võib laenuandja võimaldada ka täielikku maksepuhkust, nii et ka intressi ei pea maksma.
"Tuleb arvestada, et see osa laenust, mis on maksepuhkusel viibimise jooksul tasumata jäänud, on vaja ikkagi hiljem ära maksta. Seetõttu võiks ette mõelda, et kui kuus kuud maksepuhkust läbi saab, mis olukord mul võib selleks ajaks oma rahaasjades olla, ja arvestada, et edaspidine igakuine laenumakse saab olema senisest suurem, kui laenuperiood jääb samaks," selgitas Valgus.

Laenuperioodi pikendamisega saab kuumaksed väiksemaks

Kui igakuise makse suurenemine käib üle jõu, võib laenuandjaga kokku leppida laenugraafiku ümber tegemise pikema aja peale. Nii jääb kuumakse samaks või hoopis väheneb. Tõsi: kokkuvõttes lõppsumma suureneb, sest mida pikem on laenu tagasimaksmise aeg, seda suuremaks kasvab laenu eest makstava intressi summa.
Laenumaksete jaotamise pikema aja peale võib ka kohe kokku leppida ja maksepuhkuse üldse võtmata jätta.

Mitu väiksemat laenu ühendatakse üheks suureks

Üks võimalus, millest vähem juttu on tehtud, on erinevate väiksemate laenude ühendamine üheks suuremaks laenuks. Selle mõte on muuta iga kuu laenu tagasimaksmiseks kuluvad summad väiksemaks. "Näiteks kui inimesel on pangast võetud mitu tarbimislaenu ja krediitkaart, kuid tagasimaksetega kiputakse hätta jääma, võib pank pakkuda nende laenude ühendamise võimalust ühesuguse intressimäära ja tähtajaga laenuks," selgitas Birgit Valgus.

3 soovitus laenu tagasimaksmisega raskustesse sattunud

1. Hakake lahendusi otsima enne, kui võlgu jääte.
2. Pange kirja tulud ja kulud. See aitab aru saada, kas laenu tagasimaksmine on lähiajal tõesti võimatu.
3. Kui otsustate taotleda maksepuhkust või laenuperioodi pikendamist, lugege sellega seotud tingimused enne lepingule allakirjutamist läbi.

HARIDUSELU

Projektõpe Tabasalu ühisgümnaasiumis nägi sel aastal välja nii, et õpilased osalesid töötubades. Vahvatest tulemustest teeme jõudumööda koolimajas näitusi.

JANE TAMM

Tabasalu ühisgümnaasiumi arendusjuht

Elmistel aastatel olnud tavaliste lennupõhiste tegevuste asemel olid sel korral õpilastele töötoad, mille sai valida oma huvidest lähtudes. Projektõpe kestis kolm päeva ja iga päeva jaoks valiti erinev töötuba. Kokku oli 54 töötuba. Neis osalesid õpilased erinevatest klassidest, näiteks ühes töötoas olid koos 5.–7. klasside õpilased.

Eri teemad ja valdkonnad pakkusid õpilastele põnevust ning vaheldust. Kõige populaarsem oli “Keskkonnasäästliku minifirma loomine” (5.–7. klassidele). Tagasisides mainisid õppurid, et teemat käsitleti huvitavalt ja boonuseks olid mõttekaaslased seitsmendatest klassidest, kellega koos tahaks jõululaadal uue toote müüki paisata.

Kirglikku osavõttu sai näha ka töötubades “Programmeer-

Eriline projektõpe: nuputamisest liikumiseni, õmblemisest prügi sortimiseni

Kolm päeva kestnud projektõppe käigus saadi teadmisi praktiliste tegevuste kaudu.

rimine micro:bitiga algajatele” (5.–7. klass) ja “Programmeerimiskeel Python algajatele” (8.–9. klass). Õpilaste tagasiside kõlas järgmiselt: “See tegevusala pakkus mulle kõige rohkem huvi!”, “Õppisin midagi uut, mida ma enne ei teadnud”, “Olen tahtnud kogu aeg osata programmeerida ja see andis mulle hea aluse.” Tõdeti, et see oli kõige lõbusam ja sealt sai päriselt ka midagi uut teada.

Töötuba, kus soovijate arv ületas kohtade arvu, oli “Loo-

Noorte tagasiside oli positiivne: tore ja inspireeriv kogemus. Kõik oli hästi läbi mõeldud ja tegemist oli piisavalt. / Fotod: Anna-Maria Vaskovskaja

vus ja disainmõtlemine” (1.–4. klass). Õpilased olid rahul – nende sõnul oli lahe disainida koolivormi.

Popiks osutus ka töötuba “Loogikamõistatused” (8.–9. klass), mille kohta tuli tagasiside, et nuputamist ja loogi-

kaharjutusi jagus rohkelt, juhendaja oli hea ja ülesanded lahedad. Igav ei hakanud ja aeg läks kiiresti, kommenteeris üks ajuragistaja. Kõige rohkem eluks vajalikke teadmisi sai töötoas “Enesekaitse” (8.–9. klass) – avardas silmaringi,

oli lõbus ja aktiivne.

Õpilased kiitsid töötube nagu “Euroopa Liit” (1.–4. klass), “Päikesesüsteem” (1.–4. klass), “Stereo” (ruumiline nägemine, 3D, 8.–9. klass), “Google Sitesis kodulehe tegemine” (8.–9. klass), “Palsa-

meerimine Vana-Egiptuses” (5.–7. klass), “Vi pratar svenska – rootsi keele intensiivne algkursus” (10.–12. klass).

Õpilasi jagus igasse töötuppa

Õpilastele meeldis uutmoodi projektõpe ja nad tõid selle välja ka tagasisides, milles jäi kõlama järgnev: töötoad olid põnevad, sai uusi sõpru ja teha asju, mida tavalisel koolipäeval teha ei saa; palju parem kui eelmistel aastatel, meeldisid väga tegevused ja valikuvõimalused; kõikidel päevadel oli midagi uut, mida ei osanud oodata; projektõpe erines tavatundidest ning keskendus huvitava teemadele.

Ka õpetajatele-juhendajatele meeldis uutmoodi projektõpe, mis oli neilegi tavapäraste tundidega võrreldes erinev. Pedagoogid leidsid, et lapsed said olulisi teadmisi ja tegutsemisjulgust, noored olid tegusad ja hingeasja juures.

Kevadel tuleb projektõpet taas ja samas stiilis. Õpilased soovisid lisaks muusika- ja karjääriteemalisi ning tehnoloogiaga seotud töötube ning ka mõnda välitöötuba.

Tibutare lasteaed tähistas 50 aasta juubelit meeleoluka nädalaga

Tabasalu lasteaed Tibutare on selle aasta 9. novembriks tegutsenud väsimatult juba pool sajandit.

REELI SIMANSON

Tibutare direktor

Sünnipäeva oli kavas pidada koos endiste töötajatega, aga kahjuks ajas viirus plaanid sassi. Suure peo lükkasime edasi, lastele jagus aga melu terveks nädalaks.

Esmaspäeval alustasime piduliku lipuheiskamise, laulu ja tantsuga õues lasteaia lipuväljakul. Mudilased valmistasid ise sünnipäevatorite. Teisipäeval tervitasime külalisi, kelleks olid klounid Piip ja Tuut. Etendus oli vägev ja lapsed laulsid nende õpetatud lugusid päevi hiljemgi. Kolmanda päeva pühendasime kommidelle ja õhupallidele. Igauks sai õhupalli, mille enda meele järgi kaunistas ja terrassile sättis – et vanematel oleks meeleolukam järele tulla. Neljapäev ja reede jäid laste endi organiseerida. Suuremad said õpetajad olla ja tegevusi välja pakkuda. Väiksemad mängisid ja nautisid tõelist lapsepõlve. Nädala lõpetasime rohke jäätisega.

Killukeksi ajaloost

Kuidas Tibutare sündis? Kuna Ranna sovhoosi kasvas jõudsalt, tekkis vajadus lasteaia järele. Nii lasteaed 1970. aasta oktoobripühadeks valmis saigi.

Soovime, et meie tibudega tareke püsiks nagu tugev tammepuu – et ikka jätkuks lapsi ja nende suunajaid, et nii väikeste kui ka suurte näod oleks naerul ja süda rahul. / Foto: erakogu

Toona oli majas kaks rühma, nüüd on lapsi 170 kaheksas rühmas ja 40 töötajat. 1978. aastal korraldati nimekonkurss, lasteaed hakkas kandma nime Tibutare.

Maie Kolde, kes oli Tibutare juhataja aastail 1976 kuni 2001, meenutab, missugused olid ajad siis. Näiteks kuni 1986. aastani jäeti lapsi lasteaeda ka ööseks. “Üsna raske oli lapsi rahustada ja neile rääkida, miks ema aknast lehvitab ning tema peab võõra inimesega leppima. See oli suur asi lastele, kui sovhoosi buss hakkas osakondade lapsi igal öhtul kodudesse vedama ning kohalikud lapsed pidid öhtul koju minema,” kõneles Maie.

Kuna Ranna sovhoos oli

edukas majand, käis külalisi ja kontrolle nii lähedalt kui ka kaugelt, jätkas kauaaegne juhataja. “Üsna sagedased olid Moskva kontrollid, kellel olid omad nõudmised. Pidev probleem tekkis Lenini pildi puudumise või valesse kohta riputamise pärast. Tänu sellele nõustus sovhoosi direktor tellima lasteaiale mööbli, kus saali kapil oli spetsiaalne koht Lenini kuju paigaldamiseks. Õnneks kapid lasteaed sai, aga Lenini büst jäi tegemata.”

Lasteaia soodne asukoht ja tihe koostöö lapsevanematega võimaldas aastaid lasteaia tegutseda lastevanemate kohvik-klubil. “Öhtuid sisustasid tunnustatud pedagoogid-psühholoogid, reisiselid

ja vestluse lõppedes mängis Ranna sovhoosi klubi orkester tantsuks. Lasteaia personal küpsetas saiakeksi, keetis kohvi ja müüs isegi pisut napsukest meie improviseeritud puhvetist. Alguses toimusid öhtud lasteaia saalis, hiljem kasvas sellest välja Ranna sovhoosi klubis tegutsev Pereklubi,” rääkis endine juhataja.

Üheksakümnendeste algus tõi kaasa uued tuuled ja lasteaia sai kogu asulale kiriku kaudu Soomest tuleva humanitaarabi jagamise koht. Aidati jagada nii riide- kui ka toiduabi. “Täna on veider mõelda, kui aplad olid inimesed muudu saamise suhtes. Kotti aeti kõik, mis pihku sattus. Seda oli kurb vaadata ja lahenduse

tõi väheste hindade panemine esemetele.”

1993. aastal sai lasteaia omnikuks Harku vallavalitsus. Algas tihe suhtlemine välismaa kolleegidega. Tallinna Pedagoogilise Seminari kaudu käisid külas mitmed pedagoogikateaduse ja õpetamisega tegelevate inimeste grupid.

Tibutare viimaste aastate arengud

Kümme aastat tagasi sai Tibutare tervist edendavate lasteaedade võrgustiku liige – meie lapsed õpivad palju värskes õhus ja praktiseerime aktiivset liikumist ning sporti. Viimased kaks aastat oleme koostöös Eesti Olümpiakomiteega korraldanud vabariiklikku perspordipäeva. Sügisel pälvis lasteaed projektiga “Sipsikud tahavad ja suudavad elevanti toita” ettevõtliku kooli edulugude konkursil “Õppimine on põnev” kolmanda koha kategoorias “Ettevõtlik haridustegu”.

Tibutarelased teevad koostööd peredega, isad ja emad käivad lasteaia lastele esmaabi või suuhügieeni õpetamas, aga ka kunstniku- ja politseitööd tutvustamas. Aastakümneid on korraldatud advendilaata ja kohvikut. Viimased viis aastat on seda üritust vedanud hoollekoogu, otsides õnneloosiks sponsoreid. Saadud tulu on kasutatud lastele õppekäikude korraldamiseks. Aastatel 2014–2018 osalesime riigikantslei poolt ellu kutsutud saja tamme projektis. Naksid ja Muumid panid tammetõrud

Tibutares on käinud mitu põlve harkuvallakaid – oleme õnnelikud viilistlaste üle, kes hea sõnaga lasteaiaaegu meenuvad ning oma võsudki meile toovad. / Fotod: Tibutare arhiiv

potti kasvama, kus need siis laste valvsa silma sirgusid. 2017. aasta sügisel istutati 40 tamme Klooga-Tiskre maantee äärde haljasalale.

Lasteaed on endiselt professionaalse töötajaskonnaga lapse- ja peresõbralik lasteaed. Suur tänu, Tibutare pere!

Tegevusi võite teha järjest, kalendri järgi, aga ka päevi vahetada, kui parasjagu õigel päeval välja toodud tegevuseks mahti pole.

See aasta on olnud teistsugune ja ka jõulud tulevad teistmoodi. Et jõulutunne kaduma ei läheks, koostasime kuni jõululaupäevani nimekirja 23 pühadeootust ja -tunnet loovatest tegevusest.

23 mõnusat tegevust jõulutunde leidmiseks ehk

Advendikalender 2020

1 SÜÜDAKE mõnus jõululõhnaline küünal.

2 SÖÖGE mandariine ja piparkooke vaheldumisi.

3 VAADAKE pühadeklassikat, näiteks kõiki filmide "Visa hing" ja "Üksinda kodus" seeriaid.

4 VÄISAKE raamatupoodi (mõis- tagi terve ja maskistatuna, aga võib minna ka veebipoodi) ja pidage plaani, mida lugeda või lähedastele kinkida.

5 KÜLASTAGE lähedasi. Kui seda teha ei tihka, helistage või saatke kiri. Päril kiri. Paberil. Või kaart.

6 TEHKE endale üks mõnus tass teed või kakaod.

7 TORGAKE mandariinikoortesse nelke – see toob tuppa hea lõhna, lubage endal hõljuda hõrgus jõuluaroomis.

8 PLANEERIGE aegsasti jõulukinke: tehke nimekiri ja plaan, et vältida viimase minuti stressi.

9 TEHKE abivajajaile annetusi: loomad, lapsed, vähivahivafond vms.

10 MEISTERDAGE ise jõulukaunistusi, näiteks lumehelbekesi, jõulupärgi, kaarte.

11 KÜPSETAGE mõni lihtne jõulumaia, tehke näiteks piparkooke.

12 KUULAKE aegumatuid jõululaule.

13 MÄNGIGE sõbrale päkapikku, näiteks viige talle ukse taha korvike millegi njämmaga.

14 PANGE linnukestele rasvapalle ja seemneid. Edasijõudnud meisterdagu linnumaja.

15 VÕTKE aega ja lihtsalt olge mõni hetk tegevusetult: nautige sooja vanni, tehke näomaski vms.

16 KÜLASTAGE kodukoha avalikku jõulupuud.

17 KLOPPIGE padjad ja tekid, tuulutage tuba.

18 KANDKE koledat jõulukampsunit ja saatke pilt endast sõbrale.

19 KATSETAGE mõnda perekonna traditsioonilist retsepti.

20 LUGEKE raamatut, mõnda vana ja unustatud klassikat, ja mõelge, et vot, olid ajad.

21 ÜTELGE kellelegi täna hästi – et ta on ilus, hea, tark ja üleüldse haruldane inimene, kelleta elu oleks kõvasti vaesem.

22 Millal te viimati koomiksit lugesite? TEHKE SEDA TÄNA!

23 SÖÖGE midagi kerget, näiteks salatit, pannes vaimu valmis jõuluaegseks söömapeoks.

HARKU VALLA TEATAJA PÄKAPIKUTOIMKOND

Koroonaviirusest tervenemisel mängib olulist rolli **asjakohane taastusravi**

Palju on räägitud koroonaviiruse ravimisest, kuid vähe sellest taastumisest. Kuidas tuvastada taastusravi vajadus, millist ravi on tarvis, kelle poole pöörduda ja kes seda rahastab?

VARJE-RIIN TUULIK

Lääne-Tallinna keskhaigla taastusravi osakonna juhataja

Millised on kõige sagedasemad tüsistused?

Haigust COVID-19 põhjustab koroonaviirus, mis on geneetiliselt sarnane koroonaviirusega SARS (Severe Acute Respiratory Syndrome Coronavirus). COVID-19 siseneb rakkudesse ja põhjustab koekahjustusi. Olulise kopsukoe kahjustuse korral võivad hingamisraskused jääda püsima, mille järel võivad patsiendid vajada talitlusvõime taastamiseks taastusravi. Peamised probleemid on viirushaigust põdenud organismi koormustaluvuse langus. Samuti võivad esineda närvisüsteemi kahjustused. Haiglavoodil passiivse pika-aegse lamamisperioodi järel on

Kuigi enamasti taastub inimene viirushaigusest ilma spetsiaalse taastusravita, siis raskema kopsukahjustuse taastumisperioodis võib ta vajada hingamisfüsioteraapiat. / Foto: Pexels

aga kõige sagedasem tüsistus lihaskahjustus, lihaskõhjus ja vähenenud füüsiline võimekus, mis võivad väga oluliselt mõjutada inimese elukvaliteeti.

Kuidas tuvastada taastusravi vajadust?

Kui organism on tugev, tuleb lihtsalt anda kehale aega taastuda, toitumise reguleerimise ja tervislikult ning alustades jõudumööda tavapärase liikumisega – alguses toa piires ja siis edasi juba värskes õhus.

Liikumisel tasub jälgida, kas tekib hingeldus – sel juhul on keha juba hapnikuvajaduses. Keha hapnikuvajadus on rahuldatus siis, kui suudame füüsilise koormuse (näiteks kõndimise) ajal ka vabalt ilma hingelduseta rääkida.

Kui haigusperiood kulges raskemalt, on suurem tõenäosus, et ka tüsistused on suuremad. Näiteks on leitud, et juhitud hingamisel olnud patsientidel esineb pärast haiglast väljakirjutamist sageli ka

mingit sorti kognitiivne häire (probleemid mälu, õppimisvõimega). See probleem taandub visalt ja vajab mõnikord taastumiseks aega enam kui aasta. Samuti on välja toodud depressiooni, ärevuse ja posttraumaatilise stressihäire sümptomite esinemist pärast intensiivravi, ka nende puhul võib taastumine võtta enam kui aasta.

Kindlasti tuleb pärast viirushaigust kontrollida ka kopsufunktsiooni, mis on

koroonaviiruse puhul üks peamisi kahjustuse kohti. Kopsukahjustus on seda suurem probleem, mida kauem inimene vajab intensiivravi või oli voodirežiimil.

Kõiki neid probleeme võivad süvendada eelnevad kroonilised haigused, sh kopsu- ja psühhiaatrilised haigused. Viimast eriti see, kui haiguse perioodil oli inimene isoleeritud haiglapalatisse.

Kust saab abi ja kes selle eest maksab?

Esmane kontakt ägeda haigestumise järgse taastusravi vajaduse puhul on patsiendi enda perearst. Perearstidel on võimalus suunata patsient nii otse füsioteraapiasse kui ka suurema taastusravivajaduse korral taastusravi vastuvõtule. Sageli ei ole inimesed kursis, et vastuvõtuaegu saab ka ise broneerida veebilehel www.digilugu.ee kaudu, kust võib leida üsna kiiresti tee vajaliku spetsialistini.

Kui perearst suunab oma koostööpartneri juurde füsioteraapiasse, tasub teenuse eest perearst teraapiafondist. Kui perearst suunab taastusravile, tasutakse arsti ja füsioteraapia ning mõnede teiste teenuste eest eraldi haigekassa taas-

Kandke maski!

Varje-Riin Tuuli soovib kindlasti kanda maski ja hoida eemale rahvarohketest üritustest, kus viiruse kontsentratsioon võib olla suurem ja seega ka haigestumine suurema tõenäosuse ning raskema kuluga. Pannustada tasub oma immuunsüsteemi tugevdamiseks tervislike eluviiside kaudu. Nii on suurem võimalus viirusperioodiga paremini toime tulla.

tusravi lepingust. Juhul kui inimene valib kiirema tasulise arsti aja, on ka edasised protseduurid, sh füsioteraapia, tasuline.

Hilistüüsituste puhul – juhul kui tervisemure ei võimalda samas mahu tööle naasmist nagu enne haigestumist – tuleks peale meditsiinisüsteemi võtta ühendust töötukassaga ja arutada edasise võimalusi säilinud töövõime kontekstis. Teenused vähenenud töövõimega inimestele on leitavad töötukassa kodulehel. Töötukassa teenuste taotlemise puhul tasuks enne veenduda, kas teie tervisemure on raviarsti poolt digiloos piisavalt dokumenteeritud.

HARKU VALLAVALITSUS TEATAB:

DETAILPLANEERINGUTE AVALIKE VÄLJAPANEKUTE TULEMUSED

29.10.–11.11.2020 k.a toimus Harku vallamajas, veebilehel ja detailplaneeringute veebirakenduses **Ilmandu külas Tuulevarju tee 12** (katastritunnus 19801:001:0340) ja **Tuulevarju tee 12a** (katastritunnus 19801:001:0330) **maaüksuste ning lähiala detailplaneeringu** avalik väljapanek. Detailplaneeringu avaliku väljapaneku kestel detailplaneeringule vastuväiteid/ettepanekuid ei esitatud. Sellest lähtuvalt ei korralda vallavalitsus detailplaneeringu avaliku väljapaneku järgset arutelu.

29.10.–11.11.2020 k.a toimus Harku vallamajas, veebilehel ja detailplaneeringute veebirakenduses **Tabasalu alevikus Tammede allee 47** (katastritunnus 19801:002:1573), **Lehe tee 12** (katastritunnus 19801:002:1612), **Punga tee 9** (katastritunnus 19801:002:1616) ja **Punga tee 11** (katastritunnus 19801:002:1574) **maaüksuste ning lähiala detailplaneeringu** avalik väljapanek. Detailplaneeringu avaliku väljapaneku kestel detailplaneeringule vastuväiteid/ettepanekuid ei esitatud. Sellest lähtuvalt ei korralda vallavalitsus detailplaneeringu avaliku väljapaneku järgset arutelu.

DETAILPLANEERINGU ALGATAMISE TAOTLUS

Harku vallavalitsusele on esitatud taotlus: Tiskre külas Löökanuse, Kristjani, Liivahansu, Rajakraavi, Rajanurga, Rajapõllu, Rajamäe, Teisepere, Jõetooma, Toomapõllu, Uustalo, Postipoisi, Rajakalda, Rajatee, Rajaääre, Rajasalu, Raja, Reinu, Vahepere, Liiva tee 52, Liiva tee 56, Kaarle ja Kallasmaa maaüksuste ning lähiala detailplaneeringu koostamise algatamiseks.

Esitatud taotluste ja nende lisadega saab tutvuda detailplaneeringute veebirakenduses aadressil Kaart.harku.ee.

PLANEERIMIS- JA EHITUSOSAKOND

Talvine vabaõhumuuseum tegutseb küll veidi rahulikumas rütmis, kuid pole sugugi igavlev. / Fotod: Eesti Vabaõhumuuseum, Toomas Tuul

Otsime kuuseloomingut!

Aasta 2020 aasta puuks on kuulutatud hariilik kuusk.

Sel puhul ootame kuni 27. novembrini eakate oma-loomingut, olgu selleks luuletus, pilt või käsitöö, mis hingest tulnud ja mõistagi kuusepuuga seotud.

Esemel lähivad näitusele eakate päevakeskusesse. Valiku töödest avaldame Harku Valla Teatajas.

Palume tuua oma loomingu eakate päevakeskusesse, mis asub aadressil Teenuste 2, Tabasalus. Lisainfot saab telefonil 603 2171.

Kui soovite viibida värskes õhus keset ajaloolist küla või jalutada koos lähedastega ruumikas parkmetsas, seadke sammud vabaõhumuuseumisse.

HELENA HALLER

Eesti Vabaõhumuuseum

Aasta alguses poleks keegi meist osanud aimata, kuidas peame oma elu ümber korraldama ja uute oludega kohanema. Ajaloo jooksul on eestlaste teele visatud igasuguseid katsumusi. Ometi on ka keerulistel ja rasketel aegadel pered ikka pühadeks kokku tulnud, et jagada üheskoos rõõme ja muresid, tunda jõulurahu ja veeta aasta pimedaim aeg koos kallite inimestega.

19. ja 20. detsembril viivad vabaõhumuuseumi giidid jõulurännakule läbi ajaloo keerdkäikude. Giidi juhatusel liigutakse 1869. aasta ikaldusaja eluolust 2012. aasta maailmalõpuootajateni, pöörates tähelepanu just rõõmu- ja kergetundustele. Jalutuskäigul kohtutakse baltisakslastega, 1930. aastate majanduskriisis laostunud talunikuperega, teises maailmasõjas haavatute ja taasiseseisvunud Eesti ärimeestega. Näeme, kuidas läbi sajandite on hoitud kokku ja leitud helgust tumedatel aegadel.

Eesti Vabaõhumuuseum pakub pühademeeleolu

Lõbusat jõulumelu

Mõnusat melu saavad 19.–20. detsembril nautida kõik suured ja väikesed, isegi kui pooleteisestunnist elamusekursiooni ette võtta ei soovi. Sassi-Jaani talu rehealuses viib ajarännak video teel eelnevate aegade jõuludesse. Filmiarhiivi klippidest näeb, millised olid jõulukombed 20. sajandil.

Kõrtsi juures saab lisaks kehakinnitamisega kuulata jõululaule ja meisterdada olgedest jõulukalendrit. Pisikesel laadal kaubeldakse hea ja paremaga, mida jõuab veel enne pühi kingikotti poetada. Kuuse juures ootab jõuluvana kõiki häid lapsi. Nätsi tuuliku kõrval keerleb retrokarussell Päikeseratas, mis ootab sõitjaid olenemata eest ja suuruselt.

Pulga talus on tuba jõulootuses kaunitult ehitatud: laes ripuvad kroonid ja õledki on tuppä toodud. Laud on külluslikult kaetud. Topitakse tanguvorste, mängitakse vanu mänge ja räägitakse, kuidas end kurja eest kaitsta. Sepikoja saab õnne valada. Seal samas kõrval on küdemas ka saun. Enne kirikusse sõitmist tuli end saunas puhtaks pesta ja nuhelda. Jõulusaun annab tervist, lõbusa tuju kogu pühadeks ja hea naiseõnne.

Ka vana puukabel on pü-

hadeks ehitatud ja sellest õhukub jõulude hõngu. Vaikses ja rahulikus kabelis saab võtta hetkeks aja maha ning enne aasta lõppu endasse vaadata.

Tegevusi uueks aastaks

Enamik slaavlasti tähistavad jõule vana kalendri järgi ehk 6. ja 7. jaanuaril. Kogu talviste pühade periood – svjatkad – kestab kuni 19. jaanuarini ehk Jeesuse ristimise päevani. Sel ajavahemikul ei tehta tööd, vaid rõõmustatakse Kristuse

sündimise üle. Vabaõhumuuseumi setu talu ja peipsivene maja juures saab talispühi ja talviseid svjatkasid tähistada 2. jaanuaril. Valmivad pidupäevaroad, saab meisterdada, ennustada ja kuulata muusikat. Oma talvist pööripäeva kombestikku tutvustavad Eestis elavad vähemusrahvad, osaleda saab vanades rahvamängudes ja jõukatsumistes ning rüübata ehtsat samovariteed. Kui talvel ilm lubab, saab ka suusatada, kelgutada ja hobusaaniga sõita.

Mis on brenner ja kuidas tunda ära ehtsat vanausuliste sibulat?

Talvel tuleb kasutada võimalust, mida suvel tihti napib: istuda mõnes talus korra maha ja rääkida perenaisega sellest, kuidas vanasti elati.

Nädalavahetustel saab Härjapea talus tutvuda kohvikultuuriga. Kuidas 1930. aastatel head kohvi saadi? Mis on brenner? Milline nägi välja taluperenaise kohvilaud? Kuie kooli perenaine räägib aga, kuidas vanasti lapsed koolis käisid, ja näitab, kuidas sule ja tindiga ilusalt kirja teha. Sepa talus saab kuulda, milliseid töid tuleb teha, et lambavillast lõnga ja lõngast kampsuni saaks. Õuel on lapsed oodatud kätt proovima kahemehesaaga puude saagimisel.

Seto Vanatalo on nagu üks ehtne kindlus, kus ometi kõik külalised suurima rõõmuga vastu võetakse. Siin on võimalik tutvuda selle Eesti piirilal elava rahvakultuuri eluoluga ning kultuuriga läbi ajaloo. Õuel saavad lapsed proovida karkudel käimist ja looga alt pugemist.

Peipsivene majas tutvustatakse teejoomist vanausuliste kombe kohaselt. Võimalik on ennast ka sibulatundmises proovile panna ja tunda erinevate sibulate hulgast ära just see vanausuliste poolt Eestisse toodud sordi esindaja. Laudas mõkitavad kaks kitsepreilist ja krõbitavad heinu küülikud.

Vabaõhumuuseumi suure alaga aitab tutvuda orienteerumismäng, mille leiab tasuta allalaetavast NUMU äpist. Kõik, keda vaevab janu, nälg või väsimus, on lahkesti sisse palutud Kolu kõrtsi, et süüa ja jalga puhata. Kes pikka jalutuskäiku ei armasta, võib ringi sõita hoopis hobuvankris nagu jõukas talumees muiste.

Koroonakriis mõjutas ka sind?

OMA MUREGA
EI PEA
OLEMA ÜKSI!

Registreeru tasuta veebinõustamisele
REGISTRATUUR.PEAAASI.EE/KRIISI

Muraste kool otsib oma meeskonda KLASSIÕPETAJAT

Kandidaadilt eeldame:

- iga õpilase arengu toetamist, arvestades õppekavas seatud eesmärkidega;
- õpitegevuse kavandamist ja läbiviimist;
- õppimist toetava tagasiside andmist;
- hooliva ja innustava suhtluskeskkonna loomist;
- koostööd vanemate ja tugimeeskonnaga.

Kandidaadilt ootame:

- erialast kompetentsust ja vastavust õpetaja kvalifikatsiooninõuetele;
- avatud suhtumist ja tahtmist areneda koos lastega;
- usaldusväärsust ja algatusvõimet;
- loomingulisust ning huvi maailma vastu.

Omal poolt pakume:

- kokkuhoidvat ja toetavat meeskonda;
- hubast ja moodsat töökeskkonda;
- sportimisvõimalusi.

Kandideerimiseks palume esitada soovivaldus ja eluloo-kirjeldus hiljemalt 30. novembriks e-posti aadressile liina.teesalu@murastekool.edu.ee. Küsimuste korral võtke julgelt ühendust 5628 6185 (Liina Teesalu).

Muraste kool otsib oma meeskonda INGLISE KEELE ÕPETAJAT
(lapsehoolduspuhkusel oleva õpetaja asendamiseks)

Tööülesanded:

- õpilase arengu toetamine, arvestades õppekavas seatud eesmärkidega;
- õpitegevuse kavandamine ja läbiviimine;
- õppimist toetava tagasiside andmine;
- hooliva ja innustava suhtluskeskkonna loomine;
- oma töö analüüsimine ja meisterlikkuse arendamine.

Kandidaadilt ootame:

- avatud suhtumist ja tahtmist areneda koos lastega;
- usaldusväärsust ja algatusvõimet;
- loomingulisust ning huvi maailma vastu;
- vastavust õpetaja kvalifikatsiooninõuetele või magistri- kraadi olemasolu ja valmisolekut taotleda õpetaja kutset.

Omal poolt pakume:

- kokkuhoidvat ja toetavat meeskonda;
- hubast ja moodsat töökeskkonda;
- sportimisvõimalusi.

Kandideerimiseks palume esitada soovivaldus, eluloo-kirjeldus ja haridust tõendavad dokumendid hiljemalt 30. novembriks e-posti aadressile liina.teesalu@murastekool.edu.ee. Ootame teid tööle alates jaanuarist. Küsimuste korral võtke julgelt ühendust 5628 6185 (Liina Teesalu).

TEATED:

TEENUS

- Ettevõtte teostab ehitus- ja remonttööd, ka väiksemamahulis t. Tel 5660 7554, e-post janek@janellidain.ee.
- Aastaringne fekaalivedu. OÜ Norringsen, tel 5662 1300.
- Vanametalli kokkuost, konteinerite tellimine ja transporditeenus. Metalliveoks võimalik kasutada tasuta järelhaagist. Asume Tutermaal, tel 678 2055.
- Väljaõppinud puudelangatja teostab ohtlike puude ja okste raiet. Tööd teen tõstuki ja köis-tehnikaga. Kändude freesimine ja okste äravedu. Puude üldseisundi hindamine ja konsultatsioon tasuta. Tel 513 3458, www.ohtlikpuu.ee.
- Korstnapühkija ja pottsepa teenused. Ohtlike puude/okste lange-tamine ning viljapuude lõikamine. Muruniitmine. Tel 5348 7318, e-post igor@inkteenused.ee.
- Liugukused, riidekapid, garde-roobid. Abi projekteerimisel. Parimad hinnad. Tel 522 1151, www.nagusul.ee, FB Nagusul OÜ.
- Kogenud puuhooldajad teevad ohtlike puude raiet ja puude hooldusloikust. Hindame puude tervislikku seisundit. Soodsad hinnad. Tel 522 0321, www.arbormen.ee.
- Arboristi teenused. Kutsetunnistusega arborist pakub ohtlike puude raiet, puude hooldusloikust, hekkide hooldust, kändude freesimist. Raieteenused, võsatööd. Puude istutus. Raiejäätmete hakkimine. Transport. www.puukirurg.ee, info@puukirurg.ee, 505 7786.
- Üldehitus, katused, fassaadid ja viimistlustööd. Tel 5352 9476, e-post mehitis@gmail.com.

- Vannitubade ja korterite remont ning viimistlus. Küsige pakumist. Tel 525 7443, e-post info@remontjaviimistlus.ee, www.remontjaviimistlus.ee.

- Teostame kaevetöid mini-ekskavaatoriga. Tel 5639 3588, www.väikeekskavaator.ee.
- Kutsetunnistusega korstnapühkija. Töötan puhtalt ja väljastan tehtud tööde kohta ametliku akti. Tel 5689 0125, e-post kuldnoop@gmail.com.
- Korstnapühkija teenused, tel 5877 1665, www.puhaskolle.ee.
- Pellet al 125 €/alus, küttepuud al 45 €/ruum. Kõik ühest kohast! Head hinnad! 600 0136, 520 0093. Puu24.ee.
- Lamekatuste remont rullmaterjaliga SBS. Laon korstnaotsi. Vannitubade remont. Boilerite, pistikute paigaldus. Tel 5850 8713.
- Kontrolleri põhised WiFi-lahendused koju, kontorisse, laoruumidesse, tootmispindadele. Tasuta spektrianalüüs ja vajaduste kaardistus. Lisainfo: info@netfix.ee.

- Kolm kogenud remondimeest teevad sise- ja välistööd: kipsitööd, parkett, plaatimis-, betooni- ja puidutööd, terrassid, katused, fassaadid, elektri- ja san-tehnilised tööd. Kiire ja kvaliteetne töö. Möistlik hind. Tel 5835 9608.

MÜÜK

- Müüa küttepuid, tooreid ja kuivi (lepp, kask, okaspuu). Kamina-puud võrgus (lepp, kask). Kohaletoomisega. www.halukuller.ee. Tel 509 6735.

- Müüa lõhutud küttepuid kohaletoomisega: lepp, sang-lepp, kask, metsakuiv okaspuu, kuiv lepp. Soodsad hinnad. Tel 509 9598, e-post pakhalupuu@gmail.com, www.pakhalupuu.ee.

- Müün kolmetoalist korterit Harkujärve külas Loodjärve tee 25. Hind 94 000 eurot. Tel 5334 5890.
- Müüa kvaliteetsed küttepuid (30–60 cm) ja klotsid hästi pakitud 40-liitristes võrkudes või lahtiselt. Erinevad puuliigid. Hind al 2,20 €/võrk (kohaletooduna). Halumasina EVO36 rent ja teenus. Hinnainfo tel 5620 8210.
- Müüa küttepuid pikkusega 30–60 cm. Toores segalehtpuu alates 45 €/rm. Toores sanglepp alates 47 €/rm. Kuiv segalehtpuu alates 57 €/rm. 30 cm kuiv lehtpuu 40-liit-rises võrgus 3,10 ja halujäägid (5–25 cm) võrgus 1,90 €. Tel 504 2707.
- Müüme purustatud betooni, killustikku, liiva, freesasfali. Pakume kopplaaduri ja roomikekskavaatori teenuseid. Lisaks truupeid, trasside, kanalisatsiooni ehitust, maakütte ja septikute paigaldust jne. Vaadake lisa: www.kalsep.ee. Tel 526 5342.

OST

- OÜ ETEST PR ostab metsa- ja põllumaad. Tel 504 5215, 514 5215, e-post info@est-land.ee.
- Ostan seisma jäänud sõidukeid. Toimivaid, avariilisi, rikeketa, arvelt maas, vanu ja lihtsalt seisvaid. Kohapeal kiire vormistamine ja tehing. Pakkumisi ootan e-posti aadressil seisevauto@gmail.com või telefonil 5618 8671. Tulen järele puksiiriga ja tasun sularahas või ülekandega. Vaadake lisa: www.seisevauto.ee.
- Ostan vanavara! Ardo, tel 5607 8579.
- Autode ost. Ostan kasutuseta jäänud seisma sõiduki (sõiduauto, kaubik, maastur), võib olla remonti vajav. Kiire tehing ja vormistamine. Tel 5365 4085, e-post skampus@online.ee.

TÖÖ

- Novembris avab Harkus (Allika tööstusparkis, Angerja tee 38) ukseid uus Allika Bufee, seoses sellega ootame oma meeskonda rõõmsat nõudepesuprouat. Tööaeg E–R kl 8–15. Info: tel 502 7899 või e-post aare@holeinone.ee.

Actual Print

PAKUB TÖÖD

TRÜKISTE JÄREL TÖÖTLEJALE

tel: 50 37 683 actual@actual.ee

WWW.PUISTEMEES.EE

ISOVER
SAINT-GOBAIN

PUISTEVILLA PAIGALDUS
5016689

Vihmaveesüsteemide ja katuseturvatoodete paigaldus

Info@vihmaveerennid.ee
Tel: 52 7 1059

VIHMAVEERENNID OÜ
Litevabad rennid kuni 30m

OHT ON TAGASI!

HOIA

Hoiame Eesti elu avatud!

Kaitse end koroonaviiruse eest, laadi telefoni HOIA äpp!
#hoiaennast

TALLINNA KREMATORIUM

PAKUME KÕIKI MATUSETEENUSEID HAUA-, URNI- JA TUHASTAMISMATUSEID MATUSE VORMISTAMISE VÕIMALUS INTERNETIS KORRALDAME MATUSEID ÜLE EESTI ÕPÄEVARINGNE TRANSPORT KAKS KABELIT

www.krematorium.ee
Pärnamäe tee 36, Tallinn
telefon 623 8808 (24h)

SINU ISIKLIK KUTSELINE MAAKLER

Carol Saarik
520 9330

Andes müüki kinnisvara enne aasta lõppu, tasun Sinu eest notari tasud!

UUSMAA Maakri

www.uusmaa.ee

Usalda oma kodu MÜÜK, OST ja ÜÜRIMINE MINU HOOLDE!

KRISTA KARIK
+372 520 3330
krista@skanton.ee

SK SKANTON

Harku Vall Teataja

REKLAAMI VÕI KUULUTUSTE TELLIMINE

vallaleht@harku.ee
5556 5434

Avaldame sügavat kaastunnet Hille Järvele kalli poja **Jaagu** kaotuse puhul.

Klubi Hõbehall ja Ülle

AIAD - VÄRAVAD www.aiad-varavad.ee

- Aiachitus (puit, pancel- ja võrkaiad)
- Väravate paigaldus (jalg-, tiib- ja liugväravad)
- Väravaautomaatika (müük / paigaldus / hooldus)

info@aiad-varavad.ee tel: 59 18 00 20

SOOVID TEHA OMA KINNISVARAGA PARIMA TEHINGU?

JAANIKA KÖST
5664 4498 | jaanika@teiekv.ee

- AITAN KINNISVARA MÜÜMISEL JA UUE KODU OTSIMISEL
- PROFESSIONAALNE LÄHENEMINE
- TEIE USALDUS ON MULLE SUURIM TUNNUSTUS

TEIE KINNISVARA

AKNAKATE
www.aknakate.ee

Sinu müügiesindaja Harku vallas

Kadri Laur
+372 566 33 484
kadri@aknakate.ee

Rulood
Tekstiilkardinad
Sääsevõrgud
Terrassimarkiisid

Kodu soodsalt soojaks!

Puu24.ee

- LEPP** alates 45 €/ruum
- PELLET** alates 190 €/alus
- PUITBRIKETT** alates 125 €/alus

☎ Pellet	☎ 6 000 136
☎ Puitbrikett	☎ 52 000 93
☎ Lahtine küttepuid	
☎ Konteineris küttepuid	
☎ Võrkkotis küttepuid	
☎ Korstnapühkija	

Alusel kaubad (brikett, pellet, konteiner ja võrkkott) toome kliendile ratastõstukiga koduhoovi sisse.

Jõuluteemaline käsitöö näitus-müük

Käsitöö jõulunäitus-müük toimub Tabasalus eakate päevakeskuses (Teenuste 2, raamatukogu sissepääs)

Jõulukinkide ostmisega toetate meie valla käsitöölisi.

Oodatud on käsitööesemed müügiks kõikidelt vallaelanikelt, nii suurtelt kui ka väikestelt meistrütel.

Palume oma käsitööesemed tuua eakate päevakeskusesse 27. novembriks 2020.

Käsitöö jõulunäitus-müük on avatud 30. novembrist kuni 10. detsembrini E, N 11.00 - 17.00 T, K, R 11.00 - 16.00

Päevakeskuse telefon 603 2171

Palume näitust külastada maskiga.

Tule töötubadesse Suurupis!

ROHKEM INFOT - FB SUURUPI SELTS

28.novembril, kell 11.00
- Valmistame jõulupärgasid

TÖÖTOAD DETSEMBRIS:

3.detsembril, kell 18.30
- Kalendrite meisterdamise töötuba

5. ja 6. detsembril, kell 10.00
- Mööbli restaureerimise töötuba

12.detsembril, kell 11.00
- Kingituse taskuga jõulukaardid

15.detsembril, kell 18.30
- Jõulukaartide töötuba

TÖÖTOAD JAANUARIS:

5.jaanuaril, kell 18.30
- Soki kudumise kursus algajatele

9.jaanuaril, kell 11.00
- Soki kudumine - sokikanna õpetus

Lisainfo: 5333 5617
Tuletorni perenaine Kristiina

SEGARÜHMA TAMMED JA TOOMED

10 AASTAT TÄNAPÄEVA MUUTUVAS MAAILMAS

FOTONÄITUS

TABASALU RAAMATUKOGUS

07.12.2020 - 07.01.2021

MEISTERDA ÜKS ÄGE FANTAASIACUUSK

Meisterda fantaasiakuusk koos vanemate või sõpradega, kas klassiga või lasteaias.

Tee sellest pilt ja saada see 15. detsembriks aadressil kultuuriat@gmail.com

Osalejatele auhinnad.

Lisainfo: kultuuriat@gmail.com, 55538009

Kaja

Toetab: Harku vallavalitsus

Koo või heelgela, õpime koos ja jutustame elu paremaks

Sokid ja kuulujutud, sõir ja palmikud, titetoit ja puugihaiquused

KUDUMISE JUTUKLUBI

Teisipäeviti kell 18

Mustreid aitab lugeda teadlasest vanaema Triin-Maie Laht

Kohtumiskoht: MuraSte koopi raamatukogu

INFO KOGUKONNAKESKUS@MURASTE.EE VÕI 52 20 226